

IZHAJA VSAK DAN

Redni št. 278. Izdaja se vsak dan, razen nedelj in praznikov. Cene: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. (6 stot.) v mnogih vrstah, v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, Št. Petru, Pistoji, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolminu, Ajdovščini, Dornbergu itd. Zastarele šte. po 5 nvč. (10 stot.)

SELAZI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širokosti 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 3 st. mm. zmartica, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 3 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka dodatna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. Plačljivo in težljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

„V edinosti je moč!“

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbe brez dopolne naročnine, se uprava ne odra. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 1-20, za pol leta Kren 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrančevana pisma se ne sprejemajo in rokopi si se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgie Galatti 20 (Naredni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEPAN GODINA. Lastnik Inzeratni lista „Edinost“. — Natisnila Tiskarna „Edinost“, vpisana zadruga s omejenim poroštvom v Trstu, ulica Giorgie Galatti št. 20.

Polno-hranilni račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Pred novo balkansko vojno. - Bolgarsko-turška zveza.

Grško-turška pogajanja brezuspešna. - Vse balkanske države mobilizirajo. - Arnavtska vstaja zadušena. - Boljetinac v srbskih rokah

Nova vojna nevarnost na Balkanu.

BELGRAD 6. (Kor.) Kakor poročajo srbski listi, se prav tako na Turčskem, kakor v Bolgarski z vsa hitrico vrše mobilizacijske priprave v najboljšeje meri. To je dalo Grški in Srbiji povod, da proti temu ukrenete vse, kar je potrebno, da se zavarujete proti vsem eventualnostim. Poostreitev spora med Turčijo in Grško vzbujajo vedno večjo skrb.

DUNAJ 6. (Izv.) V Atenah so se danes pričela nova pogajanja med Turčijo in Grško. Tukajšnji politični krogi sodijo o poteku teh pogajanj zelo pesimistično in se boje, da se sivar ne bo dala razrešiti brez krvavega konflikta. Oficijelni krogi sicer ne vztrajajo pri tem mnenju in zatrjujejo, da za enkrat še ni večje nevarnosti za mir na Balkanu, trda poročila, ki prihajajo z Balkana in poročajo o dogodkih samih pa govore drugače.

Grška mobilizacija armade in mornarice je že skoraj popolnoma dokončana, in kakor se zatrjuje, je grška vlada obvestila srbsko vlado, da obstoji nesporno med Bolgarsko in Turško tajna zaveza, ki bi eventualno imela v slučaju grško-turškega spora tudi za Srbijo posledice, ki izvirajo iz srbsko-grške pogodbe. — Dejstvo je namreč, da je Srbija že pred tremi dnevi tajno odredila obsežne mobilizacijske priprave in je sklenil ministrski svet, da skliče pod orožje 100 000 mož, ki bi v slučaju potrebe zasedli bolgarsko-srbsko mejo v Macedoniji.

Turčija namerava brezdvomno, če pride do krvavega konflikta med njo in Grško, porabiti zahodno-tracijsko bolgarsko ozemlje in sicer gimlidžinsko in dedegaško okrožje kot bojno pozorišče. Proti tem krajem se tudi že v velikem številu pomika turško vojaštvo in po najnovejših vesteh so turški bašibozuki že zavzeli Dedeagač in Port Lagoš, ne da bi se bile bolgarske oblasti le količkar uprle proti temu. Bolgarska voditelj v tej zadevi popolnoma politiko pasivnosti, kar še bolj potrjuje kot resnico, da nesporno obstoji med Turčijo in Bolgarsko tajna zveza.

Turčija tudi skuša z mrzlično hitrostjo izpopolnjevati svojo armado in zlasti vojno mornarico. Poveljnik turške križarke Reuf bej je odpotoval po nalogu turške vlade v Evropo, da nakupi eno ali dve križarki za turško vojno mornarico in pridobi tudi častnike in moštvo za turško mornariško službo.

Vse to kaže, da dogodki že najbrž tekom tega tedna dozorijo, da se bo dalo z večjo sigurnostjo trditi, kako konča turško-grški konflikt: ali z diplomatsko poravnavo, ali pa s spopadom na bojnem polju.

BELGRAD 6. (Izv.) Z ozirom na alarmirajoče vesti, ki prihajajo semkaj v zadevi grško-turškega spora, vlada v tukajšnjih krogih precejšnje razburjenje. Tukajšnji politični krogi hočejo celo vedeti, da je turška

vlada že obvestila veslele, da se najbrž njena pogajanja z grško vlado končajo brezuspešno. Obenem pa je Turčija zaprosila tudi veslele za nevtralnost in je baže tudi pristavila, da si je že zagotovila dobrohotno nevtralnost Bolgarske.

Turški krogi izjavljajo, da Turška nikakor ne napada, da pa se boji, da Grška otvori sovražnosti.

Prvi sekcijski načelnik v srbskem zunanjem ministertvu, Spalajković, je oficijalno izjavil, da vesti o kakem sporazumu med Turško in Bolgarsko ne more verjeti, da se mu zdi neverjetna, kajti ko bi Turčija in Bolgarska skušali napasti ali Srbsko ali Grško, ali obe skupaj, bi se skoraj pokazale posledice gotovih dogovorov med Belgradom in Atenami, vprašanje pa je tudi, kaj bi storila v tem slučaju Rusija. — Skoraj izključeno pa je tudi, da bi tak bolgarsko-turški napad mogel izvoljavati zmago.

Grško-turška pogajanja.

ATENE 6. (Izv.) Turški pooblaščenec Abro bej je prispel včeraj zjutraj semkaj in je posetil ministra zunanjih zadev. Danes pa je predložil grški vladi protipredloge turške vlade. Abro bej je izjavil, da ima nalog, da poda grškim željam naproti prihajajoče predloge. Upa, da se bo dal doseči sporazum, če bo tudi Grška tako spravljiva, kakor je Turčija.

Novi bolgarski poslanik v Carigradu.

SOFIJA 6. (Uradno.) Bolgarska vlada je zaprosila pri turški vladi za privolitve v imenovanje bolgarskega pooblaščenca Toše vega za poslanika v Carigradu.

Zveza med Bolgarsko in Turško.

DUNAJ 7. (Izv.) Iz zanesljivega vira doznavamo, da obstoji med Turško in Bolgarsko tajna pogodba, ki zagotavlja Turčiji v slučaju grško-turške vojne pomoč Bolgarske. Vsebinska te pogodbe je neznana, zdi se pa tudi, da vsebuje določbe glede okupacije vsega macedonskega obrežja.

PEČUH (Ogrsko) 7. (Izv.) V tukajšnji bolgarski vrtarski naselbini so prejele vsi vojni dožnostni podvrženi Bolgari nujen poziv, naj se nemudoma prijavijo pri svojih polkih na Bolgarskem.

Bolgarski kronski svet.

SOFIJA 6. (Izv.) Danes se je zopet vršil kronski svet, ki se je posvetoval o važnih stvareh. Določil se je tudi razpust sobranja in nove volitve na dan 9. decembra t. l. Sklenil je tudi, da se postavijo pred vojno sodišče poveljniki in generali v srbsko-bolgarski vojni in vrhovni vojni intendant.

Železniška zveza med Srbijo, Bolgarsko in Turško.

SOFIJA 6. (Uradno.) Bolgarska vlada je zaprosila v Belgradu, da bi se zopet otvoril redni železniški promet med Bolgarsko in Srbijo, nakar je odgovorila srbska

vlada, da se še ne more določiti čas pričetka zopetnega rednega prometa konvencionalnega vlaka in brzovlakov.

Železniška zveza med Sofijo in Carigradom se zopet prične polutritnjem. Turške vojne ujetnike odvedejo v najkrajšem času v Turčijo. Vsak dan bodo vozili trije vlaki s turškimi vojnimi ujetniki.

Turki zasedli Dedeagač.

SOLUN 6. (Izv.) Semkaj poročajo, da so turški bašibozuki zasedli bolgarski pristanišče Dedeagač in Port Lagoš.

Srbsko-avstrijski sporazum.

BELGRAD 6. (Kor.) Naslanjajoč se na izjavo, ki jo je podal zastopnik zunanjega ministra Spalajković zastopniku Avstro-Ogrske, pozdravlja vladni list „Samouprava“ ta razgovor kot začetek nove dobe, v kateri bodeta Srbija in Avstro-Ogrska gojili trgovinskopolitične in prijateljske odnose med seboj. List izraža upanje, da tudi Avstro-Ogrska pokaže napram Srbiji prijateljsko mišljenje in se bo na ta način tudi albansko-srbsko vprašanje dalo ugodno rešiti, to pa posebno sedaj, ker stoji Srbija neposredno pred popolnim zatrtjem arnavtske vstaje.

BELGRAD 6. (Kor.) V pogovoru z nekim sodručnikom lista „Pravde“ je izjavil ministrski predsednik Pašić, da so ga na Dunaju sprejeli pozorno in celo prisrčno. Na obeh straneh se je kazala najboljša volja, da se zopet vzpostavi prijateljski odnos med obema državama. Kak uspeh dosežejo pogajanja, se pokaže prav kmalu. „Zdi se mi“, je dostavil ministrski predsednik, „da to ne bo težko!“

Glede na arnavtsko vstajo in grozeči grško-turški spor je izrazil ministrski predsednik Pašić mnenje, da se bo z ozirom na splošno utrujenost mogoče izogniti zapletljajem.

Pašić o uspehih svojega potovanja.

BELGRAD 6. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je včeraj informiral kralja in ministrstvo zunanjih zadev o uspehih svojega potovanja.

Arnavtska vstaja.

Vsestranski poraz Arnavtov. — Vstahi porinjeni čez mejo.

BELGRAD 6. (Srbski tiskovni urad „Edinosti“). Pregarjanje Arnavtov čez srbsko mejo je končano. Pri Gurvi Dervani so imeli včeraj Arnavti 300 mrtvih, ostali pa so pobegnili na Šar planino, kjer so jih Srbi obkolili. Srbske čete so osvojile Vraniste.

Vedja provizorične albanske vlade v Valoni, Kemal bej, je poslal v Komileš 100 tovorov orožja in 60 tovorov municije. kar javno kaže, da albanska vlada podpira arnavtske vstaje v njihovem boju proti Srbiji.

Pri Prizrenu so bili Arnavti popolnoma odbiti. Srbske čete so jih obkolile in se sedaj pričakuje bitka z ugodnim uspehom.

„Clarissa!“ je rekel mladenič sam sebi skoro neslišno, počasi, da je i v srednjem zlogu polno izzvenel, tako, da se je zdelo kakor da to zveneče ime krije v sebi celo morje radosti in hrepenenja.

„Danes naj te vidim zopet!“ je govoril dalje sliki. „In ali si se tudi ti spremenila v teh dolgih mesecih najine ločitve?“

Glas trobent in krik ljudstva, ki sta za njim iz Fiesole prodirala do njega, sta ga hkratu iztrgala iz tega razmišljanja. Viaknil je sliki v nedrje in je odšel nirdolu po strmi poti med pinjami.

Kjer se pot izteka na trg mesteca, sta ga pričakovala dva jezdeca v železnih čeladah in z dolgim španskim mečem ob boku. Eden jezdec je skočil spoštljivo s konja in je dovel mladeniču praznega konja, v katerega sedlo se je povsnel.

Na drugi strani dolge „plazze“ se je drenaljo ljudstvo in eden glasnikov z grbom je ravno jezdit s trga proti Monte Ceceri.

„Kaj je bilo, Andrej?“ je vprašal mladenič spremeljalca.

„Aleksandra de Medici so proglasili dednim vojvodo Flocrenskim, gospod Raffaello!“ je odgovoril sluga.

Gospod Raffaello, kakor ga je imenoval sluga, je nagubal čelo, ali ni odgo-

Arnavtski starešina v Krasnesu je posla vstašem 600 Arnavtov v pomoč, toda Riza bej ni dovolil tej četi, da bi šla na pomoč svojim rojakom.

V Koljmesi Gašu leži Isa Boljetinac nevarno bolan.

Bolgar Trajce v prespanskem okrožju namerava začeti četaško akcijo. V bitolskem okrožju je položaj popolnoma normalen. Včeraj je vladal tamkaj popoln mir zaradi velikega naliva.

V Belgrad je prispelo 75 ranjencev.

BELGRAD 6. (Izv.) Boji pred Prizrenom so končani s popolnim porazom arnavtskih vstaških krdel. Arnavti so se popolnoma umakali izpred Prizrena in Ljume na ono stran Belega Drina, kjer se skušajo zopet zbrati in kjer dobivajo nova ojačenja iz avtonomne Albanije. Srbi pa so jim vedno za petami in so jih deloma že napadli tudi na samostojnem albanskem ozemlju. Posrečilo se je Srbom, da so prišli vstaše od spredaj in od zadaj in jih popolnoma uničili.

BELGRAD 6. (Uradno.) Po zadnjih semkaj došlih poročilih so bili bolgarski četaši in pa ostanek arnavtskih vstašev v bitolskem okraju popolnoma poraženi. Oblasti so zopet vzpostavljene in vlada povsod mir. V zadnjih bojih pri Prizrenu so srbske čete, ki so prihajale od Prizrena in Tetova, zalele vstaše od dveh strani. Pri Vranistu so bili Arnavti popolnoma pobiti.

Isa Boljetinac.

BELGRAD 6. (Izv.) Isa Boljetinac se nahaja nevarno bolan v srbskih rokah. Ko ozdravi, ga Srbi postavijo kot veleizdajalca pred vojno sodišče. Boljetinac je namreč srbski podanik.

Bolgarski četaši proti Srbom.

BELGRAD 6. (Izv.) V ozemlju med Bregalnico in Strumico se nahaja četa bolgarskih četašev, katerih število cenijo na 3000 mož. Četaši so ponovno skušali vdreti v Radovište, Štip in Kočano, kar pa so jim preprečile močne srbske posadke.

Zatrjuje se, da z ozirom na te dogodke pride vse novo srbsko macedonsko ozemlje zopet pod vojaško upravo.

Avstrijski in italijanski konzul podpirata vstaše.

DUNAJ 6. (Izv.) „Zeit“ poroča iz Belgrada, da vlada tamkaj veliko razburjenje zaradi dejstva, da sta avstrijski in italijanski konzul v Prizrenu hujšala katoliške Arnavte proti Srbiji ter jih podpirala z orožjem in municijo.

Grof Berchtold v avdijenci.

DUNAJ 6. (Kor.) Cesar je sprejel danes popoldne v poldrugurni avdijenci ministra zunanjih zadev, grofa Berchtolda.

DUNAJ 6. (Izv.) V današnji avdijenci je poročal grof Berchtold cesarju pred vsem o svojem razgovoru s srbskim ministrskim predsednikom Pašćem, potem pa o splošnem zunanem političnem položaju.

Hrvatsko vprašanje.

BUDIMPEŠTA 6. (Izv.) V političnih krogih se zatrjuje, da bo baron Skerietz

voril ničesar. Na njegovo čelo je legla mrka poteza, ki je spajala obrvi v temno črto.

Odjezdili so naglo po cesti, ki je v zakrivljenih črtah vodila skozi utrjena vrata v Fiesole, ven v ravan doline proti glavnemu mestu.

Ko so dospeli na neko mesto, od koder se je odpiral pogled na vso pot do stolpa vrat za St. Marco, je Raffaello iznenaden hkratu zaustavil konja. Po cesti proti hribu so jezdit posamezni oddelki neborovnih jezdecov v žalovalni obleki.

„Utegnelo biti pregnanci, gospod,“ je pripomnil Andrej.

Mladeničev obraz je pomračil še bolj in veliki očesni zvezdi sta sirmeli s temno-nejnim pogledom tja čez na rodno mu mesto.

„Ruellai-evi so med njimi,“ je javil drugi hlapec.

Videl sem,“ je odvrnil Raffaello in je zdriljal v divjem galopu prvemu bližajočemu se oddelku naproti, ki mu je prednjačil na konju svolas starček.

Starec je privzdignil globoko upognjeno glavo, ko je začul topot konja, in je uprl zvedavo svoj pogled v mladeniča. Še le, ko je ta ustavil konja tik pred njim, ga je menda starec spoznal.

(Dalje.)

PODLISTEK.

Norec vojvodinje.

Florentinska novela Ernsta Remina.

... In če hočete, bom jak radi vas, ker po vaši ljubezni zmorem vse“.

I.

Na višavi pri Fiesole, tam, kjer je za rimskih časov stal mestni kastel, in kjer je sedaj neki oduševljeni sin Albiona dal napraviti kamenito klop z napisom: „Svojim potujočim človeškim bratom vseh narodov — Anglež“, je stal nekega jutra v ranem poletju l. 1532. mladenič ter zrl na Firenco in Valdarno.

Mesto se ni raztezalo pred gledalcem kakor danes, smelejše se in polno cvetočega življenja, z beloblastnimi dvorci daleč tja ven preko obmestja v kampanjo, ampak je ležalo v dolini, kljubovalo, obdano z visokimi, sivimi zidovi, v oklopu in resno; in zdelo se je, da bolj, nego rolnično-vedri campanile Giotto-a odgovarjajo njegovemu značaju v vis štrleči vrhovi mestne hiše in Bargella (nekdanje palače župana v Firenci).

In vendar je bila divna slika, ki jo je zrl mladenič — daljna, solčna ravan, zelena kakor vrt, po kateri je tekla v prijetnih ovinkah srebrno-blesteča reka, obdana po rahlo zaokroženih gorah. Dolgo že je njegovo oko z globokim sijajem počivalo na tej sliki. Slednič je iztegnil roki, kakor da blagoslavlja, proti mestu in njegovo vitko, visoko telo, ki se je skoro nevidno nagnilo, je spreletalo nekaj kakor groza.

„Pozdravljam te — ponosno — blagomilo — rodno mesto!“

Nekoliko časa je stal tako v pozituri, v kateri so Rimljani nekdanj pozdravljali svoje bogove in svoje cesarje. Potem je povesil roki in je vzel iz nedrji malo sliko, ki jo je nosil na ozki veržici iz zlate žice okolo vratu pod temnim svojim baržunastim jopičem.

In če je popred zrl na svoje rodno mesto s solničnim sijajem oduševljenja, pa je sedaj njegovo veliko, skoro črno oko gorelo v hrepenčji ljubezni, ko je je obrnil na malo sliko v zlatem okvirju.

Bila je to ženska glava, naslikana na slonovo kost. Rdeče-rjavil lasje so valovili z medio zelenega ozadja, in v veliki obliči teh las je, kakor položen na bleščeto temno blazino, ležal beli oval obraza, iz katerega sta zrl izpod močnih obrvi dve ponosni mladi očesi.

sredi tega meseca imenovan za hrvatskega bana in pride kot tak v Zagreb, da razpiše nove volitve, ki naj se izvrše popolnoma svobodno.

Zatvoritev Jadranske razstave.

DUNAJ 6. (Izv.) Danes je bila zatvorena Jadranska razstava, ki se je končala z velikanskim deficitom. V petih mesecih jo je posetilo komaj dva milijona ljudi.

Odpustitev rezervistov.

DUNAJ 6. (Izv.) Vojna uprava je odredila, da se trajno odpuste nadomestni rezervniki dne 10. t. m. Rezervnikom letnika 1910. se všteje dosedanja vojaška služba za dve, onim letnika 1911. pa za eno orožno vaj. Rezervniki poljske artiljerije se odpuste dne 31. t. m.

Nemško slovenski kompromis na Štajerskem.

GRADEC 6. (Izv.) Danes se je v skupni seji nemškega in slovenskega deželnozborskega kluba dosegel popoln kompromis, s katerim je zagotovljena delazmožnost štajerskega deželnega zbora, ki se snide dne 10. t. m. Kompromis obsega razna gospodarska vprašanja. V narodnem oziru pa so slovenski klerikalni obstrukcionisti dosegli le eno slovensko meščansko in eno obrtno šolo. Le-ta, v Št. Jurju ob juž. želi, se bo vzdrževala iz državnih stroškov. Ustanovite se pa, ko dobe dežele iz državne blagajne predkaze iz davka na žganje.

Bombni atentat na Reki.

DUNAJ 6. (Izv.) Preko Budimpešte poročajo, da je obmejna policija na Reki dognala, da je bil atentat pripravljen po članih radi protidržavnih tendenc razpuščenega društva „Giovane Fiume“. Glavni krivec je baje neki znan vodilni član tega društva. Policija upa, da še tekom današnjega dne zbere vse dokaze o krivcih, in izvrši še danes nekaj senzacionalnih aretacij.

Velikanske češke demonstracije v Brnu.

BRNO 6. (Izv.) Danes zvečer so se vršile tu velikanske češke demonstracije proti sklepu mestnega sveta, da se da nemškemu šulerstvu 2000 K za Roseggerjev fond. Prišlo je do hudih spopadov s policijo, ki je neusmiljeno z golimi sabljami razganjala demonstrante. Veliko oseb je bilo lahko in tudi težko ranjenih. Aretirani je bil tudi državni posl. dr. Stravsky, ki je hotel posredovati. Razburjenje se je poglobilo šele pozno ponoči.

Velika železniška nesreča.

DVINSK 6. (Kor.) Iz Kijeva v Petrograd vozeči brzovlak je zadel ob vходу na tukajšnji kolodvor ob lokomotivo, ki so jo odpeli od poštne vlaka. 14 oseb je bilo mrtvih, 17 težko, 10 pa lahko ranjenih.

Predsednik kitajske republike.

PETROGRAD 6. (Kor.) Petrograjska brzojavna agencija poroča iz Pekinga: Pri tretji volitvi je bil Juanšikaj s 507 glasovi izvoljen za predsednika republike.

Rešitev hrvatske krize.

Iz Zagreba je dobila o tem vprašanju „Südslavische Rundschau“ sledeči dopis:

Po avdienci grofa Tisze je bilo čitati v dunajskih listih, da ogrska vlada upa, da bo mogla do konca leta rešiti hrvatsko krizo in izvesti vzpostavitev ustave s pomočjo unijonistov ter dela stranke prava (mišljena je tu Frankova skupina) ter delavolnih elementov koalicijske. Ve se, da je to vsebina onega načrta rešitve krize, ki ga imenujejo „Rauchovega“ in za katerega se dozdnevno grof Tisza zelo zanima. Kolikor prihaja v poštev koalicijske, se mora že sedaj konstatirati, da ne bo nikdar pripravljena za sodelovanje pri takih načrtih. V nasprotju z raznimi vestmi o neskladnostih v koalicijskih strankah je resnično, da vlada med njimi popolno edinstvo in se posebno o vprašanju, ali je mogoče sodelovanje koalicijske s Frankovo skupino, še nikdar niso pokazale različna mnenja. V Budimpešti, kakor tudi na Dunaju vedo prav dobro, da smatrajo celo zmeraj politiki koalicijskih strank sodelovanje z unijonisti toliko časa za popolnoma izključeno, dokler ne izreče narod v svobodnih volitvah svoje sodbe o tej skupini. Razpravljanje o možnosti zblizanja med koalicijsko in unijonistično skupino bivšega bana dr. pl. Tomašića so torej popolnoma brez smotra. Treba je tudi ugotoviti, da smatra tudi grof Khuen, ki je med naj-

boljšimi poznavalci razmer, uvodoma omenjeno Rauchovo „kombinacijo“ za popolnoma brezuspešno in jo v nekem komuni-keju, ki ga priobčuje „Drau“, naravnost zavrača.

Ogrske vesti, v katerih se navaja čas, v katerem naj bi se vzpostavila hrvatska ustava, so gotovo z ozirom na dogodke mnogo pozgoduje. Načrt, kako naj bi se razvzročila stvar, še ni najden, da, iz dobrih virov prihajajoče vesti hočejo celo vedeti, da razreševalni komisar baron Skerlecz precej jasno kaže, da bi rad odložil svoje prav tako težavno kakor tudi dosedaj zelo malo uspehov izkazujoče mesto.

Ali je tega treba bilo?

Srbski ministrski predsednik Pašić se je — na povratku iz Pariza v Beograd, kamor so ga zvali dogodki ob meji med Srbijo in bodočo Albanijo — par dni mudil na Dunaju, kjer je imel razne pogovore z našimi ministrom za zunanje stvari, grofom Berchtoldom, in drugimi avstrijskimi državniki. Že ta dogodek sam na sebi je važen ne le radi dogodkov na Balkanu in vseh vseh tistih vprašanj, ki jih je urediti med obema državama, ampak tudi po dejstvu, da je to po dolgem presledku prvi slučaj, da stopa vodilni državnik sosednje Srbije v osebne stike z vodilnimi avstrijskimi političnimi faktorji.

Da mi avstrijski Slovani z največjim zadovoljstvom pozdravljamo ta dogodek, je pač umevno toliko z našega slovenskega, kolikor s stališča našega pripadništva k avstrijski državi, torej radi narodnih in vseh onih gospodarskih interesov, ki so odvisni od razmerja med obema sosednjima državama: to je pač samo ob sebi umevno. Pač pa mora presenečati efekt, ki ga je imel obisk Pašićev na neslovansko avstrijsko javnost. Da, ljudje božji: isti nemški listi, ki niso imeli za srbski narod skozi leta drugega nego žaljenje, psovanje in večne intrige, ki so šle očito za tem, da bi prišlo med nami in Srbijo do krvavega obračuna in do — o tem so bili oni, seveda, popolnoma uverjeni — uničenja sosednje srbske države, isti listi, ki so zasramovali krajša Petra kakor navadnega morilca, na čijar prstih da visi kri dveh nedolžnih, barbarski umorjenih žrtev — kralja Aleksandra in kraljice Druge — isti listi so pisali o obisku prvega ministra istega kralja Petra ne le v tonu dostojnosti, ampak tudi na način, ki je vidno kazal, kakor da jim je nekaj odleglo!

In res: če so ti nemški listi sploh sposobni čuta sramu, se morajo sedaj sramovati v dno duše radi svojih nečestitih gonov, ki so jih uprizarjali proti Srbiji in srbskemu narodu notri do današnjih dni.

Ves nastop ministra Pašića jih je postavil neusmiljeno na laž. Nastopal je kakor miren, trezen, dalekogleden državnik, ki si lojalno prizadeva, da bi zopet prišlo med obema državama do odnosa, ki bi bili koristni za obe strani. Pokazal je, da ni nikak šoven, marveč da umeva prav dobro vse tiste koristi in dobrote, ki jih more donesati tudi Srbiji dobro in prijateljsko sosedstvo z avstro-ogrsko monarhijo.

Nemški listi sami poročajo, da je nastop Pašićev na Dunaju napravil najboljši vtis, ker je pokazal, da želi za obe strani ugodne rešitve vseh tistih vprašanj, glede katerih so vedno kričali isti nemški listi, da jih ni možno rešiti drugače, nego s kanoni in puškami, le s silo, le s ponižanjem Srbije!

„Agramer Tagblatt“ piše: „Pred vsem je šlo za trgovsko in prometno-politična vprašanja. Seveda se niso ta vprašanja — ker je bil čas prekratek za to — prereševala izčrpno, ali vse to, kar sta si povedala oba državnika, je gotovo odločilno za bodočnost. V dunajskih merodajnih krogih so jako zadovoljni z uspehom konference in vidijo v tem odločilen preobrat v odnosih med Beogradom in Dunajem. Tudi ministrski predsednik Pašić se je izjavil v tem smislu napram zastopnikom listov. Iz besed, ki jih je govoril časnika, izhaja, da je tudi on jako zadovoljen s tem, kar je dosegel na Dunaju. V trgovsko-političnih in prometnih vprašanjih ne vidi takih težav, da bi si ne dale premostiti in da se difference lahko odstranijo, ako je le dobre volje na obeh straneh. Tudi o vstaji Arnavtov in o vprašanju pristanišča ob Adriji se je razgovarjal Pašić z Berchtoldom. Tu so velike težave zato, ker gre za vprašanja politične naravi. Koliko so se tu strinjali nazorj obeh ministrov, je težko reči, ker je bil Pašić zelo

previđen v svojih izjavah. Pašić je razpravljaj tudi z vodilnimi finančniki, ki imajo v rokah delnice vztočne železnice. Tudi v tem pogledu se zdi, da sporazumljenje ni izključeno.“

Priporočljivo, da se Pašić skoro povrne na Dunaj, pravi zagrebški list, da je bil uspeh Pašićevega obiska tak, da se je na- dejal, da dovedejo prihodnja pogajanja do ugodnega uspeha. To je vsakako velik uspeh in le želeči je, da pride skoro do zopetnih tatih stikov med Pašićem in avstrijskimi državniki.

Pa tudi — kakor že rečeno — neslovanski listi pišejo o Pašićevih konferencah na Dunaju v tonu, ki ovaža zadovoljstvo na tem, da je zveza med Dunajem in Beogradom vzpostavljena. Je to sicer le še tanka nit, ali konference na Dunaju so pokazale, da se ta nit lahko splete v trdno vrvo.

Le bi bil torej prebit. Ali težko je vsprico fenomenalnega preobrata udušiti usodno vprašanje: ali je vsega tega treba bilo? Ali je trebalo hlastati in noreti toliko časa po poteh, ki so ubijale naš ugled, naš politični vpliv, ki so nas omražale in povzročale tolikih neljuznih izgub vsemu našemu gospodarskemu življenju, po poteh, ki so nas le oddaljevale od cilja, ki ga sedaj vsi žele? Ali je trebalo tavati po takih poteh, ko so imeli naši državniki tik pred seboj pravo pot, na katero je pokazala sedaj konferenca s Pašićem? Ali je bilo potrebno, da so trčili leta jeze, sovraštva, komplikacij, intrig in tolikih gospodarskih žrtev, da bi dosegli to, čemur so se sedaj približali v par urah v pogovoru s Pašićem? Ali je trebalo tako krvavo žaliti monarha z morilcem radi dogodka, ki je bil res pretresljiv, ako ga pre- sojamo le s človeškega stališča, ki pa je bil neljuzen po grehah prejšnje zločinske dinastije, ki je dovela Srbijo v položaj, da je trkalo na vrata vprašanje — ekzistencije srbske države? Ali je trebalo tistega zasramovatelja in zastrupljanja, ko beleži vendar zgodovina nešteto slučajev, ko je interes države zahteval krvavih činov v nje ohranitev?

V tem je bila tragična krivda avstrijske diplomacije. Tragična, pravimo, ker jo je v prvi vrsti nesrečna protislovanska tradicija zavajala, da niso bili objektivni presojevalci dogodkov in dalekogledni čuvarji interesov države. Pašić je bil sicer, ki je prišel na Dunaj, ali načio, kakor so ga sprejeli in kakor so tudi neslovanski, tej diplomaciji služeči listi, pisali o nastopu njegovem, in pa želje, ki jih nadovezujejo na ta obisk: ves ta preobrat mora napravljati na evropsko javnost vti, da je bila avstrijska diplomacija ista, ki je nastopila pot v Canosso!

Ali je tega treba bilo? Ne, ni bilo treba, da je bilo na Dunaju več zdrave pameti in ne toliko strasti in sovraštva!

Goriški deželni zbor.

Tretja seja.

Gorica, 6. oktobra.

(Kor.) — Predseduje deželni glavar dr. Faldutti. Navzoči so vsi poslanci. Na dnevnem redu je 66 točk, večnoma prošenj za podelitev podpor, potem poročil o računskih zaključkih in proračunih raznih deželnih zakladov.

Med deželnimi vlogami se nahaja tudi dopis virilista, knezondamšaka dr. Sedeja, ki se opravičuje, da ni prisostvoval otvoritveni seji in poudarja, da mu bo tudi redni obisk nadaljnjih sej onemogočen vsled nujnih svojih službenih poslov.

Posl. Fon je vložil predlog na podaljšanje roka za povratitev brezobrestnih državnih in deželnih posojil za pet let in na znižanje naklade na pivo od 4 na 8 K za hektoliter. Predložene so deželni zboru tudi volilne listine zadnjih deželnozborskih volitev in zakonski načrt, naj se uvrsti cesta, ki vodi od okrajne ceste Komen-Rihemberk do dovorne ceste na rihemberški kolodvor, med okrajne ceste.

Vložene so pritožbe proti deželnozborskim volitvam v italijanski mestni skupini in v italijanskem veleposestvu. Glede na volitve v italijanskem veleposestvu je prišlo do debate, v katero je poseglo več govornikov, med njimi tudi deželni glavar.

Posl. Bombig je predlagal, da naj se volilne listine izročijo verifikacijskemu odseku z nalogom, da poroča o njih še tekom sedanjega zasedanja. Slovenski poslanci so predlagali, naj verifikacijski odsek sam do- loči, kdaj naj se poroča v zbornici. Sprejet je bil Bombigov predlog z vsemi italijan- skimi glasovi.

Daljša razprava se je razvila tudi o predlogu posl. Fona v zadevi zvišanja naklade na pivo. Njegov predlog, naj bi s: takoj sklepalo o tem zakonskem načrtu, je bil odklonjen in predlog je bil izročen fi- nančnemu odseku, da ga prouči in poroča o njem.

Končno so bile prečitane interpelacije posl. Rutarja, Kovača in dr. Gregorčiča v zadevi uravnave potoka Verse, avtomobil- nega poštnega prometa Gorica-Postojna in uporabe tudi necementirane posode v letoš- njem vinskem prometu.

Konec seje ob 7:30 zvečer.

Domače vesti.

Iz sodne službe. Višji sodni svetnik pri tržaškem višjem deželnem sodišču, Hen- rik Pederzoli, je imenovan za dvornega svetnika.

Nemški val. Nemški val se vali proti našemu jugu z vedno večjo silo, vedno več- jim pritiskom in v vedno hitrejšem tempu. Posebno lahko vidna je ta nemška invazija v našem Primorju, specialno pa v Trstu. Nešteto raznih nemških šol so žive priče o intenzivnem nemškem delu za osvojenje juga. Ali ta val pritiska z vso silo tudi preko naših mej tja proti jugovzhodu — na Hr- vatsko v Slavonijo. In ta invazija se ne omeja več na tiho delo na šolskem in go- spodarskim polju, marveč si snuje tam dol v Slavoniji tudi svoje javne organizacije. Ravnokar so si osnovali v Rumi svoje društvo „Bund der Deutschen in Kroatien und Slavonien“. To pa pomenja v resnici začetek tudi političnega uveljavljanja. Da si jih je na Hrvaškem samo 134.000, so isto- taki, kakršni so povsod, kjer uživajo gosto- ljubje drugih narodov. Držni so v svojih zahtevah. Zahtevajo vsa prava domačinov. Vendar pa bi s principijelnega stališča ne imeli nič proti temu, da Nemci žive svoje nemške življenje med nami, moramo vendar njihove zahteve označiti kakor drzne, ko se spominjamo, kako oni sami tam, kjer imajo moč v rokah, postopajo z drugorodnimi manjšinami. Na Koroškem zahtirajo slovensko tretjino prebivalstva na naravnost barbarski način; slovenski tretjina na Štajerskem ne privoščajajo nič 5%, uživanja pravic in dobrot deželne uprave in silijo ob enem državo upravo, da tudi ona istotako postopa s Slo- venci; po mestih na Češkem, kjer imajo Nemci večino, naravnost divljajo proti češkim manjšinam, omejuje jim celo osebno svo- bodo in padeč jih iz stanovanj in služeb, napadajo njihove lokale; na Dunaju pro- glašajo stotisoče Čehov za brezpravne v šoli in v cerkvi.

Pa naj bi človek potem ostajal hladem, ko čuje, kako se Nemci na Hrvaškem, kjer nimajo nobene duše avtohtonega preb- valstva, in so le gostje v deželi, oglašajo z vedno večjimi zahtevami in se pri tem še sklicujejo na dolžno „pravičnost“. In to po- leg tolike nebotične krivčnosti, ki jih vodi povsod proti nam Slovanom! Njim povsod „pravičnost“ — oni pa nikomur pravice! To je tista pravičnost, ki so si jo konstruirali Nemci!

Že sedaj je na Hrvaškem za 134.078 Nemcev, 5% celokupnega prebivalstva, 32 ljudskih šol z nemškim učnim jezikom. Ko- liko pa dajajo oni šol s slovenskim učnim jezikom za tretjino slovenskega prebivalstva na Koroškem? O tem nam govore pretres- livi podatki, ki jih prinašamo mi iz Koroške teden za tednom.

Ali ni jim še dovolj. Zahtevajo še več šol, zahtevajo, naj se žaljmi uraduje — nemški! Kdaj še je n. pr. občina dunajska na svojem uradovanju upoštevala ekzistenco stotisočev Čehov? Da, Nemci na Hrvaškem zahtevajo v razmerju s svojim številom celo veliko več, nego uživajo Hrvatje sami na svoji zemlji!

Da, celo tako drzni so, da označajo svoje zahteve kakor potrebno obrambo pred hrvaško nevarnostjo!

V resnici pa nam to nastopanje in or- ganiziranje Nemcev govori debele knjige o nemški nevarnosti! Da, ta je tu! Gleda jo, kdor ni slep na oba očesa. Tudi naši Italij- ani niso tako slepi. Ali tišče si jih, ker ho- čemo gledati le slovansko nevarnost. Pa kaj bomo govorili o Italijanih. Saj je celo tudi našinec, ki se nam pomilovalno in zanič- ljivo posmehujejo, ko jim govorimo o nem- ški nevarnosti v teh naših krajih.

Ni naša stvar, da bi s silo vlekli Ita- lijane v nebesa — narodne bodočnosti. Boli pa nas, ko vidimo tudi našince v tej slepoti. Nemško gibanje v Slavoniji, na pragu Bal- kanu — to govori glasen govor, pred ka-

Samo napis „OSRAM“

jamči za pristnost nerazbitnih „Osram žičnih žarnic“ ki uživajo svetovno ime.

Pri nakupu naj se pazi, da nosi vsaka pristna Osram žična žarnica na steklenem balonu ujedkan napis „OSRAM“. Pristne „Osram“ žične žarnice prihranijo 70% toka ter dajejo briljantno, belo enakomerno luč, ter imajo skoraj nerazbitno žico.

Dobiva se v Trstu pri tvrdki R. DITMAR, Gebrüder Brunner d. d. TRST, Piazza del Ponterosso šte. 1.

terim si ne smemo zatiskati oči. Sosebno ne preziramo, da je tudi nemško snovanje tam doli le del velikega zistematično urejanega nemškega dela, ki zajema tudi naše pokrajine. Odpor proti nemškemu valu bodi naloga vsega slovenskega juga!

Tržaški namestništveni odloki so vključili svoji pravičnosti in vključili temu, da jih je narekovala edino le dolžnost, ki jo ima vlada, da čuva avstrijske državne zakone na avstrijskih tleh, postali nekaj tako pomembnega, da se zanima zanje ves svet in jim pripisujejo celo tako dalekosežno važnost, da je zaradi njih v nevarnosti ono slovit evropsko ravnotežje, ki ga vzdržuje na eni strani svetovnopolične tehtnice trozveza, na drugi strani pa tropsporazum. Tako namreč piše ženevski list „Journal de Geneve“, da razne vesti po časopisu vse kažejo na to, da Avstro-Ogrska, razžaljena vsled postopanja berlinske vlade, misli na izstop iz trozveza, kjer ne nahaja več dovoljne opore, in na zblizanje z velesilami v tropsporazumu.

List pravi, da politika, ki jo vodi Avstro-Ogrska v sedanjem času proti Italiji v resnici utemeljuje to domnevanje. „V vsakem slučaju, če na Dunaju nimajo namena te vrste in če se za tržaškimi namestništvimi odloki ne skilva kak drug namen, je treba priznati, da so ljudje, ki so sedaj na vladi v Avstriji izgubili glavo in ne presojajo več natančno posledic svojih dejanj. V vsakem slučaju bi bila politika, ki se vodi sedaj na Dunaju proti Italiji, neodpustljiva če hoče monarhija ostati še v trozvezi. Z ozirom na težko krizo, ki jo prebleva sedaj habsburška monarhija, pomenja tako ravnanje Avstro-Ogrske napram Italiji nepojmljivo zmoto in najnovejši ukrepi dunajske vlade izključajo v Rimu presenečenje in ogorčenje.“

Končno se bavi list z albanskim vprašanjem in pravi, da že stališče Avstrije v tem vprašanju zelo kočljiva stvar in da avstrijsko-italijanski odnosi še niso nikakor zašli v tako delikatno krizo.

Mislamo, da nam ni treba posebej poudarjati, da tiči za vsemi temi izjavami nekdo, ki hoče tako vplivati na avstrijsko vlado, da bi se iz strahu pred razpadom trozveza vdala italijanski zahtevi po svobodnem vmešavanju italijanske vlade v notranje stvari naše države. Dosti resnice na vseh onih vesteh ne bo in morda je tudi ni prav čisto nič, da ravno bi velik del avstrijskega prebivalstva z naodkritim veseljem pozdravil odrešenje Avstrije iz trozveza. Naj bi le potegnili Avstrija svoj vrat izpod trozveznega jarma in se naslonila na tropsporazum, poleg tega pa na svoje jugoslovanske sosedice, pa bi v državi zavalovilo vse drugo, svobodnejše življenje. Avstrija bi postala to, kar je v resnici — slovenska država, in to bi bilo i zanj i za njene narode edina zagotovitev njene boljše bodočnosti. Da bi pa na Dunaju sedaj mislili na kaj takega, je pač izključeno in gotovo poteče še mnogo mnogo vode v morje, preden se vodilni možje v avstrijski notranji in zunanji politiki sprijaznijo s to za Avstrijo edino resnično mislijo, ali pa se tudi morda nikoli, da si ravno je več kot jasno, da je bila trozveza za Avstrijo vedno le vir vse njene nesreče in to še prav posebno v zadnjih časih v bal kanski krizi, ko je plačevala svojo trozvezno politiko z ogromnim naravnost, nepreračunljivimi žrtvami. Zato je v resnici le škoda, da ne moremo verjeti onim vestem, da ravno bi njih uresničenje pozdravili z najodkritostnejšim veseljem.

Posvečenje novega poreško-pulskega škofa. V nedeljo dopoldne se je vršilo v katedrali sv. Justa slovesno posvečenje novega poreško-pulskega škofa mons. dr. Trifona Pederzollia. Posvečevalec je bil goriski nadškof dr. Sedej, navzoči pa so bili tudi ljubljanski škof dr. Jeglič, krški škof dr. Mahnič in tržaški dr. Karlin. Priroščoval je slavnosti tržaški namestnik princ Hohenlohe, mestni župan dr. Valerio in drugi zastopniki oblasti. Ob 1 popoldne je bil pri Dreherju slavnostni banket z običajnimi napitnicami.

Kako nastajajo italijanska razburjanja? — Te dni se je bila raznesla vest, da je avstrijska vlada tudi za Trentin izdala naredbo, da morajo občine odpustiti vse renjiko. Sledilo je seveda zopet velikanski razburjenje v Italiji, in pa prerekanje pri nas o umestnosti, ali neumestnosti taci naredeb. In kaj je bilo na stvari? Nič, ali pa vsaj zelo malo. V prvo taka odredba tam res ni potrebna zato, ker tam občine ne nastavljajo renjiko. Trentinski iredentisti se pač ugodno razlikujejo od naših v tem, da skrbijo najprej za svoje domače ljudi! V vsem južnem Tirolu sta menda dva renjika v javnih službah. Potem pa je šlo pri vsem tem kriku le za en konkreten slučaj. V občini Telve je bil nameščen neki inženir imenom Vettori. Poverjeno mu je bilo vodstvo gradbe neke ceste. Tega so morali odpustiti po nalogu namestništva. In potem je nastal tisti krik, kakor da so v masah vrgli renjiko na cesto. In kaj je bilo v resnici? V čem je bil vzrok? To je povedal vladni odlok suho in kratko: odpustiti so ga morali, ker je bil stvarno nesposoben!

Naglašeno pa bodi, da tudi „Arbeiter Zeitung“ obsaja to nesramno gonjo in tako umetno lažljivo razburjenje! Ali tudi temu

listu naj bo v pouk, da se ne bo dal zavajati od takih grozomornih romanov, kakor jih izmišljajo italijanski nacionalci in kakor je bil oni o strašnem preganjanju renjika Regalija v Trstu. Zapolni naj si, da je za iredento sleherni renjiko, čim mu je avstrijska oblast stopila na kurje oko, perfektno velem in galantuomo, pa tudi če mu v Italiji sami odpirajo vrata — ječe!

Intriganti. Ljubljanskemu „Dnevnu“ piše iz Trsta: „Edinost“ je prinesla pred zadnjo medeljo izjavo političnega društva, v kateri je le-to obžalovalo, da se je list dal izrabiti v osebne polemike in da je list po oni znani „izjavi“ svojih urednikov zašel celo na polje osebnih žalitev. S to izjavo je dalo politično društvo potrebno zadoščenje prizadeti organizaciji in prizadetim osebam, zlasti tajniku „Zveze jugoslovanskih železničarjev“, ki ga je bila „Edinost“ naravnost kruto žalila. — S to izjavo pol. društva se je sploh na lep način končala afera, ki je bila vsem neljuba. Komur je resno na tem leželo, da se s takimi aferami ne ovira resnejše delo, je bil iz srca vesel zopet doseženega sporazumjenja. — Samo nekatere obiskane elemente, ki bi radi v kalnem ribarilu, to ni bilo po volji. Radi bi bili to dobrodošlo priliko izrabili v svoje osebne namene. Najprej so na vse mogoče načine, z lažmi in zahrbtnim obrekovanjem, intrigirali, da bi ta izjava sploh ne izšla. Politično vodstvo je bilo toliko previdno, da temu rogoviležem ni nasledlo, in izjava je izšla. Človek bi sedaj mislil, da bo vendar enkrat konec teh homatij. Kdor je to mislil, enostavno ne pozna raznih T. in slčnih kompanjonov. Sicer jih nihče ne smatra za resne, vendar že v interesu potrebnega miru teh hujškarjev ne bomo več mirno gledali. Tržaški Slovenci imamo nujnejše skrb, nego da bi se neprestano bavili z osebnimi intrigami. Zato razne zakotne hujške prav resno opozarjamo, da strun naše potje izločiti ne prenapenjajo. Hujškarji mora biti konec, mi hočemo mir in slovo, ki nam je ravno v sedanjih časih nujno potrebno.

Pripomba uredništva: K temu dopisu le par pripomb. List „Edinost“ kot tak ni nikogar v tej aferi prizadeletih žalil. Zamera pri njih, ki sedaj obžalujejo osebnost, je začela ravno s tem, da uredniki niso hoteli več dopuščati, da bi nekdo izrabljal list za razne prejšnje svoje osebne afe. Kdo je žalil list in osebe, to pokaže sodna razprava!

Boj za pravice slovenskega jezika na Južni železnici. „Slovenski Narod“ piše: Kakor znano, zavračajo uradniki Južne železnice na Sp. Štajerskem več ali manj srovo vozne liste s samoslovensko označbo štacije, kamor je blago namenjeno. Ne pomagata vam nič sklicevanje na to, da je dežela slovenska, da so skoro vse postaje s prastarimi slovenskimi imeni, ki so tudi med ljudstvom edino kot taka v rabi — uradniki se zadre nad vami: Mi smemo sprejemati vozne liste, na katerih so spod nještajerske postaje označene tako kot v tarifu. No in ta tarif je nemški ter ne navaja za Sp. Štajersko dvojezičnih postajnih imen; zato se ne sme sprejeti vozni list s slovenskim postajnim imenom! To je logika, ki dela vso čast onim, ki nas namenoma in nasilno spravljajo ob naše jezikovne pravice. Zanimivo pa je zvedeti, da se je enako orakliciralo tudi na Moravskem. Neki trgovec v Kromerizu je oddal vozni list z namenilno postajo „Mestčko“. Ura nik ni hotel voznega lista sprejeti, češ, da tega postajnega imena ni v tarifnem imeniku. Odpošiljatelj je dal blago železnici na razpolago in ga ni hotel nazaj peljati, ker ni bilo drugega razloga za zavrnitev. Adresat je tožil odpošiljatelja za škodo, ta pa železnico. Okrajno sodišče je razsodilo v prid tožitelju.

Proti debelosti, katere se danes boje toliko gospe, kolikor gospodje, sta 1 kozarca Saxlehnerjeve kisle vode HUNYADI JANOS najboljšje sredstvo. — „Wiener medizinische Presse“ piše med drugim: „Vsled pomnožitve peristaltike črev, se pohitri izločba povzročil jedil, kakor tudi mase, ki se nabere v črevih, posebno pa izločba dušičnatih elementov, kakor tudi pomnoženje ogljikovih hidratov, kar povzroča po daljšem uporabljanju vode, pešanje telesne teže. S tega stališča se sme imenovati HUNYADI JANOS tudi sredstvo proti debelosti. Radi tega ne bi smela manjkati v nobeni hiši.

Poslano *)

Med novim Delavskim konsumnim društvom na eni, in bivšim gostilničarjem in lastniki hiše, v kateri se društvo nahaja, na drugi strani, je prišlo do razpora, v katerega se je hotelo od strani bivšega gostilničarja izrabiti tudi mene, zato, ker sem bil slabo informiran.

Ker pa nimam vzroka, še manj pa interesa, potegovati se za eno ali drugo prepirajočih strank, in ker ne maram dati povoda, da bi se zadeva razpravljala v javnosti, smatram za potrebno, da od tegnem vse besede, ki bi mogle biti v povod kakemu nespornostnemu ali žalitvi na eno ali na drugo stran.

Trst, 6. oktobra 1913.

Bufon Ivan.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu zakon veleja.

POHIŠTVO

SOLIDNO : in : ELEGANTNO
PO ZMERNIH CENAH
RAFAELE ITALIA
TRST - VIA MARGANTON - TRST

Mnenje gosp. dra. H. Adler-ja

primarija in glavnega zdravnika oddelka za oči v c. kr. bolnišnici Wieden

Gosp. J. SERRAVALLO

Trst

Z največjim veseljem potrjujem, da rabim Vaše ŽELEZNATO KINA-VINO SERRAVALLO (Vino di Chna Ferruginosa Serravallo) v takih slučajih bolezn na oči, katerim je posledica malokrvnost, in ga dosežem z Vašim vinom izvrstne vspehe. Rabim tem rajši to zdravilo, ker je radi jemljejo in prenašajo toliko otroci kolikor odrasli.

DUNAJ, 4. aprila 1905.

Dr. H. ADLER.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov.

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Cermák V. Tuscher

zobozdravnik konces. zobni tehnik

TRST

Ulica della Caserma št. 13. II. nadst.

Slovenoi! :: Slovani!

Priporočja se Vam slovenski krojač

Fran Rupnik

Trst, ulica Geopa 10. I. nadstropje

kateri izdeluje obleke iz finega in navadnega sukna po zmernih cenah. Uzorci na razpolago. Izdelane obleke na ogled. Solidno delo.

:: Izdeluje uniforme vseh vrst. ::

Priporočja se slav. občinstvu za obilen obisk.

NOVI : MODERNI

SALON - CINE

v Rojann

Najboljše maščevanje

drama.

POLIDOR ZAČARAN

komična.

Josip Visnovic

Zaloga ulica Dante Alighieri št. 3.

Peki in slaščičarji

Lopate male in velike, lopate v obliki

vesla, vedno na izbero. Zajemljena ka-

kovost. Cena od 4--6 kron.

KLISEJI

VSKE VRSTE

ZA VSE STROKE

ATELJE BABUDER TRST

CORPO 25

KLAVIRJI

Bösendorfer, Gebrüder Stigl, Koch & Korselt, H. Rachoe itd. se prodajajo in dajejo v najem po zmernih cenah proti gotovini kakor tudi na obroke.

UGLAŠANJE IN POPRAVE.

ZANNONI

Piazza S. Giacomo 2, II., Corso.

TELEFON 2-57.

Najboljši in najpopolnejši

glasovirji in pianini

so vkupijo najceneje proti takojšnjem uplačilu ali

na najmanjše mesečne obroke (tudi za provincije)

samo naravnost od tvornicarja

:: HENRIKA BREMITZ ::

c. kr. dvornem založniku

v Trstu, ulica Tor S. Pietro 2 (Belvedere)

Svetovna razstava v Parizu 1900 najvišje odliko-

vanje Avstro-Ogrske za glasovirje.

— Katalogi in kondle. gratis in franko. —

Dr. PEČNIK

(Dr. PETSCHNIGG)

TRST, VIA S. CATERINA ŠTEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni.

8—9 in 2—3 in speciallist za kožne in

vočne (spolne) bolezni: 11½—1 in 7—7½.

Novi moderni fotografski ateljè

„ELITE“

ulica S. Antonio št. 1, v novi palači „Rinione Adriatica“

JE ODPRT.

Moderni komfort. - Velika zanimivost. Fotografska razstava.

Prosimo slav. občinstvo, da obišče naš ateljè brez vsake obveznosti.

Odprto dnevno do 7 zvečer.

VSTOP PROST.

DVIGALO.

češ, da nima on nositi posledice, ako ni v tarifnem imeniku imen postaj v češkem jeziku. Železnica je plačala odškodnino in pravne stroške. Priporočamo našim trgovcem in obrtnikom ta zgled za posnemanje. In še enkrat: pritožite se pri upravi južne železnice glede vsake krivice, ki vam jo povzroči nemški uradniki. Ne vlekite ničesar v žep, nič ne potrpite, enkrat se vam bo moralo ustreči že zaradi reda in miru. Če Nemci dobe povsod v svojem jeziku potrošeno, zakaj bi se pa nam na zemlji, kjer smo doma, godila krivica?

Tako „Slovenski Narod“. Priporočamo k tej vesti, da se tudi v Trstu na južni kakor tudi na državni železnici dogajajo prav enaki slučaj, da se ne sprejemajo vozni listi, oziroma blago, če je na vozni listu zabeleženo ime postaje, kamor je blago namenjeno, v slovenskem jeziku. Na državnem kolodvoru so se dogodili slučaj, da so zavrnili vozni list s slovensko označbo postaje, dasiravno je bila to postaja v Istri, n. pr. Buzet, ki nosi to ime na postajnem poslopiju in je tako imenovana tudi v uradnih voznihih redih.

Na kolodvoru južne železnice pa vlada v tem pogledu dvojna praksa. Vodja sprejemnega urada, neki gospod Bibica, pač sprejema vozne liste in blago, če je namenjeno za postaje južne železnice, čeprav je ime postaje označeno v slovenskem jeziku, zavrača pa pošiljatelj s slovensko označbo postajnega imena, namenjene na postaje državne železnice, češ, da teh postajnih imen ni v tarifni.

Priporočamo torej vsem našim ljudem, ki pošiljajo blago po železnici, pa naj je to po državni ali južni, da označujejo ime postaje v slovenskem jeziku, da sploh izpolnjujejo vozne liste strogo je slovenski. V vsakem slučaju pa, ako bi železniški urad odklonil sprejetje blaga zato, ker je bilo ime postaje v vozni listu označeno slovenski, ne pa nemški, naj pa odpošiljatelj stori tako, kakor je storil oni trgovec v Kromerizu. Ko železniška uprava plača toliko in tolikokrat odškodnino in pravne stroške, se gotovo premisli in ne bo več dopuščala, da bi se na njene stroške delala nemškonalionalna propaganda.

Razpisana študentska. Razpisana je študentska iz ustanove Josipa Gučica v znesku 400 K. Pravico do ustanove imajo v prvi vrsti potomci ustanoviteljev bratov in sester v Kopriivi in na Kontovellju, če pa ni teh pa učenci iz obče Kopriva in potem županije Tomaj.

Študentska se oddaja že za III. razred ljudske šole. Prošnje do 15. nov. nametništvu.

Tržaška mala kronika.

Trst, 6. oktobra.

Samoumor. Alojzij Incontrera, star 50 let, bivši trgovec, ki je stanoval v ul. Giulia št. 60, je imel v svoji trgovini mnogo nesreče, tako da je končno moral pustiti trgovino. Od tedaj je mož začel živeti vedno bolj sam zase in bil je vedno zelo potrt. Včeraj pa je šel na pokopališče k Sv. Ani in si je tam poglavlje iz revolverja kroglo v usta. Bil je na mestu mrtev. Po oblastnem izvidu so prenesli mrtvo truplo v tamkajšnje mrtvašnico.

Poizkušen samomor. Pierina Glavina, stara 31 let, stanujoča v ul. Amerigo Vespucci št. 3, si je včeraj skuhala oleandrovega perja in izpila potem stvar, hoteč se tako zastrupiti. Prepeljali so jo v bolnišnico. Vzrok, zakaj se je hotela zastrupiti, ni znan.

Voz in konji v morju. Danes zjutraj nekako ob 7 so nalagali na voz Dreherjeve tovarne na obrežju Ottaviano Augusto s parnika „Marija P.“ premog. Ko so hoteli odpeljati voz, jim je padel v morje in je potegnil za seboj tudi oba uprežena konja. Vzlic temu, da je bila pomoč takoj na licu mesta, sta konja vendarle utonila. Voz pa so potegnili iz morja.

Nevarna igra. Enajstletni Evgen Cosolo iz Pierisa v Furlaniji je našel včeraj dinamitno patrono in jo je vžgal. Patrona je eksplodirala in neprevidni otrok je bil težko poškodovan na levem očesu in levih roki. Prepeljali so ga naravnost v bolnišnico.

S kolesa je padel. Ivan Casale, star 22 let, stanujoč v Rojano št. 22, je s kolesom padel s kolesa ter se precej hudo poškodoval. Pretresli so se mu tudi možgani. Prvo pomoč mu je podal zdravnik rešilne postaje in mu potem nasvetoval, naj odide v bolnišnico.

Tatvina v mlekarni. V ulici Geppa št. 6, se nahaja mlekarica, ki jo vodi neki Alojzij Olivčar. Od 12 do 2 popoldne je mlekarica zaprta. To priliko je porabil predvčerajšnjim neki zlikovec, da je s pomočjo ponarejenih ključev vdrl v mlekarico in ukradel iz predala znesek 149 K. Kot osumljenec tatvine je bil včeraj aretiran neki Franc Kragelj, star 29 let, rodom iz Tolmina, stanujoč na Belvederu št. 12. Sum je padel nanj, ker se je tisti dan, ko se je zgodila tatvina, mudil dalje časa v mlekarici in to z izgovorom, da bi govoril z uslužbencem mlekarne, nekim Podgoriškom.

Zaradi tatvine. Že dne 27. minulega meseca je nlla med večjajo iz Kopriva Trst ukradena nekemu Alešu Alviše harmonaka, vredna 130 lir. Včeraj pa je bil

aretiran 18letni Anton Godermann, Tržačan, stanujoč v ul. Bergamasco št. 4 kot osumljenec tatvine.

Smrtna nesreča. Mornar Simon Radobuljac, star 30 let, služec na parniku „Alice“ je danes popoldne padel na ladji iz višine 8 metrov. Prepeljati so ga hoteli v bolnišnico, pa je še med potoma izdihnil.

Slovensko gledališče

v Trstu.

V soboto, 11. t. m., ob 8.30 zvečer, se poje prekrasna Zajčeva opera „NIKOLA ŠUBIĆ ZRINJSKI“.

V nedeljo, 12. t. m., ob 8.15 zvečer, se bo igrala sijajna poljska komedija „MORALA GOSPE DULSKE“.

„Dramatično društvo“ v Trstu ima uccoj ob 8.30 svojo sejo.

Društvene vesti.

Zveza Jugoslovanskih Železničarjev sklicuje za sredo večer ob 8 izredno sejo osrednjega odbora. — Vsi odborniki, namestniki in nadzorniki so naprošeni, da se seje prav gotovo udeležijo.

Predsedstvo.

Pevski „Glasbene Matice“ v Trstu. Danes zvečer točno ob 8 vaja za moški zbor, jutri, v sredo, pa za ženski zbor.

Pevsko društvo „Trst“. Odslej se vrše pevske vaje v „Sokolovi“ dvorani v „Nar. domu“. Prihodnja vaja nocoj ob 8 in pol.

I. Tržaška slovanska godba. Danes zvečer odborova seja in sestanek vseh starih izvršujočih članov.

DAROV.

— Za CMD je daroval g. Ivan Bufon 3 K. — Denar hrani uprava.

Nar. delavska organizacija.

Odbor zveze jug. pekovskih pomočnikov: V četrtek ob 5 pop. izredna odborova seja.

Prireditve podružnice NDO v Škedenju, ki se je vršila predvčerajšnjim, je vkljub neugodnemu vremenu prav dobro uspela.

Ob treh pop. se je vršil javni shod, ki mu je predsedoval tov. Šter. Za njim je govoril strokovni tajnik Brandner. V poldrugournem govoru je govornik pojasnjeval krivice, ki se gode škedenjskemu delavstvu. Razkrinkaval je posročitelje teh obupnih razmer, kapitalizem, vlado narodne nasprotne in socialne demokrate, kateri poslednji se zlasti odkljujejo pri zagovarjanju renj-kolov, ki našincem odjedajo kruh in jim delajo konkurenco s tem, da delajo za nižje cene. To pa je tudi zadostil jasen klic, ki vse slovensko delavstvo privede tja, kjer se res zastopajo njegovi interesi — v narodno socialne organizacije.

Za tov. Brandnerjem je še govoril tovariš Barič, nskar je bil shod zaključen.

Po shodu se je vršil pri Sancinu koncert. Svirala je godba NDO pod vodstvom glasbenega učitelja g. Vencusa. — Po koncertu pa se je vršil ples, ki je trajal do 1 polnoči.

Priporoča se slavnemu občinstvu trgovina jestvin Vekoslav Plesničarja ulica Giulia šte. 29. Postrežba točna in solidna.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 vin. besedi. Mesto tiskane besede ceneje. Najmanjša priloga 40 vin. Plača se takoj in brez odlašanja.

Vsega trgovsko-pisarniškega poslovanja zmogel, popolnoma samostojen delavec, jezikovno izobražen, resen in vesten, sprejme službo za takojšnji nastop. Poznan pri trgovcih na Kraus. Sprejme tudi zastopstvo eventualno službo potnika. Blagovoljne ponudbe prosim pod šifro „Priden delavec 1913“ na Inzeratni oddelk Edinosti. 2257

Restavracija STAREC na Proseku se odda takoj v najem. 2259

Iščejo se čevljarški delavci za vsa dela. Mikolič, ulica Gius. Caprin 16. (2261)

Mebilirana soba s hrano se odda enemu gospodu. Ul. Boschetto 40, polnadstropje, levo. 2260

Zakonska soba moderna, trdna K 320. Šivalni stroj na roko se prodaja po nizki ceni. Ul. Rapicio 8, I. n., desno. 2263

Automobil (Limonsine) 40 HP, popolnoma delujoč, močan chassisa, pripraven tudi za tovorni voz, se prodaja dne 12. t. m. ob 10 predpoldne na javni dražbi. Garage Pallich, Gorica. 2258

Primerno službo išče gospod in lovski čuvaj, 43 let star, zmožen slovenskega, nemškega in italijanskega jezika. Služi je pet let v Alžiriji. Dobra spravevala. Micael Švigelj — Trst, Čarbola zgoranja št. 8, V. 2262

Kupujte Rolinsko cikorijsko!

Odlikovana tovarna sodavice ADRIJA Sv. Ivan pri Trstu, Via S. Cilino št. 541 (edina slovanska in izven kartela) Tel. 566. se priporoča najtopleje slovanskim gostilničarjem, kavarnarjem in drugim odjemalcem sodavičarskih izdelkov v mestu in okolici.

Priporoča se cenjenemu občinstvu Buffet v ulici Ghega šte. 6. Točijo se prvovrstna vina in pivo. 1804

Rudolf Kompara Trst, ulica Giuseppe Caprin šte. 3 priporoča cenjenemu občinstvu svojo mizararsko delavnico. Izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela in popraviljanja. Nariši in prospekti na razpolago. Po želji prihaja tudi na dom. 2253

Proda se hiša s hlevom v Bazovici šte. 130. Lahko se pregleda vsaki dan. — Miha Grgič. 2254

1000 m² zemljišča s kamenolomom v bližini Miramara se prodaja. Naslov pove Ins. d. delok Edinosti. 2255

Proda se na obroke hiša z vrtom vredna 14 tisoč kron za 10.000 K, kakor tudi zemljišče po nizki ceni. Naslov pove Inzeratni oddelk Edinosti. 2256

Stanovanje se odda v najem. Rocol v dolini 552 klanec Nichetto 2233

Fran Saksida ulica Fornace 13. tovarna in trgovina glasovirjev in Sianinov. Razpošilja na vsa kraja. Izvršuje vrsto-kratna popraviljanja. Delo zamakeno. Cene zmerno dvoji k avoim! 2224

Sladkor rjavi, havana po 96 vin. klg., jedilno olje po 88 vin. liter se dobi v zalogi olja G. BIAGGINI, ul. Giulia 23. 2232

Lepa priloznost. Ročna žagstrakarica, malo rabljena, se po nizki ceni prodaja. — Jožef Mavec v Lok i pri Divači 2231

Vinarska in gospodarska zadruga v Dornbergu ima na razpolago večo množino najboljšega belega vina.

Predmeti za planince!

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske steklenice, noži in vilice, planinske palice, pot prave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamale, šepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, urajce, ovratnice, zapestnice in nogovice.

Za člane športnih in planinskih društev

POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Struke

ulica S. Antonio 12 (nasproti Kred. poslojpa)

Josip Grižon

TRST, ulica Belvedere šte. 2

Prodajalna čevljev

finih in preprostih za moške, ženske in otroke vseh vrst. — Sprejemajo se naročila po meri in popravki. CENE ZMERNE.

Zaloga izdelanih oblek

Velika izbira vsakovrstnih oblek za gospode in dečke, sukenj, površnikov vseh kakovosti. Specijaliteta v veznji. — Izbira volnenega blaga.

NA OBROKE! in proti takojšnjemu plačilu. Cene zmerno.

Adolf Kostoria

Trst, ulica S. Giovanni šte. 16, I. nad. zraven „Buffet Autom.“ — Telefon 251, Rim. II.

!! Pozor! Skladišče se nahaja v I. nad. !!

Zobotehnični ambulatorij Univ. zdravnika

Dr. Makso Barry

Ermanno Schultze, I. tehnik.

Trst, ulica Caserma šte. 17, II. nadst. Posebni zavod za umetne zobe brez ustne plošče. Plombiranje z zlatom, platinom in porcelanom. Vsa dela brez bolečin. Zdravnanje krivo rastočih zob. Zmerne cene. Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 6 popol.

L. TERZON zaloga olja jesiha in mila. Trst, ul. Sette Fontane 12. Najfineje namizno olje, priporočljivo za one, ki trpe na želodcu. — Steklenica pol litra kron 1.60.

:: NADOMESTILO ::

KAVA PERL

odlikovan z zlato kolajno na mednarodni poljedelsko-obrtni razstavi v Rimu 1913.

naravno pečen čist bob s finim okusom in jako izdaten v uporabi Kron 1.96 kilogram.

Postne pošiljke 5 kilogramov po povzetju franko v vsej Avstro-Ogrski.

! The Caffee Sur Export!

Trst I/233.

Iščejo se zastopniki.

Globin

čistilo za čevlje

Edini legiti v Trstu

Fritz Schulz jun. del. d. l. p. s. r. o.

čistilo za čevlje

čistilo za čevlje

Zalagstvo založeno in tiskano: FRATELLI FINZI, Trst, Tintore 5.

HELVETIA

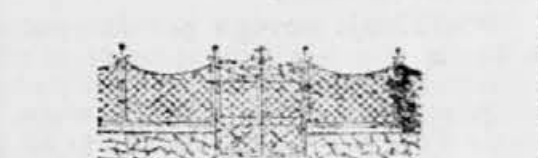
Velika zaloga gramfonov

Trst, — ulica Barriera vecchia 19.

Vedno v zalogi velika izbor slovenskih in hrvatskih plošč od kron 2.50 naprej. Vedno nove plošče najboljših vrst.

Gramofoni na obroke.

Velika zaloga v Trstu

Najcenejše ograje iz žične mreže, pohištvo železno in iz medi

dobavlja, kakor je dokazano, tvrdka

VALENTIN BERGMAN

GRADEC

Podružnica Trst

ul. Nuova št. 27.

Tel. 19-79. Cenik št. 1 zastoj.

Ljudska urarna BOGOMIL PINO

Trst, ulica Vincenzo Bellini št. 13

(nasproti cerkvi sv. Antona novoga)

Bogat izbor ur, verižic, ovratnih verižic, uhanev, prstanov, zapestnic itd.

Konkurenčne cene.

zalog olja jesiha in mila. Trst, ul. Sette Fontane 12.